

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 153588-09 המרכז למוסיקה ע"ש פליציה בלומנטל נ' אדר' פורטוגלי

בפני כב' השופט מרדכי בן-חיים

התובעת-הנתבעת שכנגד: המרכז למוסיקה ע"ש פליציה בלומנטל ע.ר.

נגד

הנתבעת-התובעת שכנגד: אדריכלית נילי פורטוגלי

פסק דין

א. מושא התביעה והצגת בעלי הדין

1. התובעת, עמותה רשומה שעיסוקה בניהול והפסקת אירועי מוסיקה, מנהלת את עיקר פעילותה בבנין מרכז המוסיקה והספרייה על שם פליציה בלומנטל ברחוב ביאליק 26 תל אביב (להלן: "המבנה").
2. הנתבעת הינה אדריכלית רשומה אשר נשכרה בזמנו על ידי קרן תל אביב לפיתוח (להלן: "הקרן") לתכנן את המבנה אשר היה קודם לכן בית מגורים רחב מידות ולהתאימו לצרכים ציבוריים.
- הנתבעת קיבלה על עצמה במסגרת הסכם התקשרות עם הקרן תכנון ופיקוח על ביצוע שיפוץ מלא ומקיף של חזות המבנה כמו גם תכנון פרטי ריהוט פנים ואביזרים.
3. ציר המחלוקת בתובענה שבפני עניינו בוילון הפרדה בין המבואה של המבנה ואודיטוריום שבו (להלן: "הוילון") שיוצר והותקן על ידי התובעת למורת רוחה של הנתבעת. מחלוקת זו ליבתה גם טענות נוספות של הנתבעת כלפי התובעת כפי שפורטו בתביעה שכנגד שהגישה הנתבעת.

ב. עיקר טענות התובעת

1. התובעת ייצרה והתקינה במהלך חודש ינואר 2008 את הוילון, וזאת שלא על פי תוכנית של הנתבעת, ולגירסת התובעת בשל העובדה שנודע לה מפי יצרן הוילון ששכרה את שרותיו כי הוילון כפי שתוכנן על ידי הנתבעת לא יאפשר שימוש בו.
2. כנטען על ידי התובעת הותקן הוילון בפתחו של האודיטוריום ויצר את ההפרדה הדרושה בינו ובין המבואה עובדה שאפשרה פעילות בלתי מופרעת של התובעת.
3. התובעת ממשיכה וטוענת כי ביום 21.8.08 או בסמוך לכך הגיעה הנתבעת למבנה ניגשה לוילון וגזרה אותו בברוטאליות לכל רוחבו.
4. לגירסת התובעת עלות הכנתו של הוילון שהושחת על ידי הנתבעת הסתכמה לסכום של 16,458 ₪.
5. להלן נטען כי התורמות אשר מימנה את התקנת הוילון (להלן: "התורמת") נפגעה עד עמקי נשמתה מן המעשה שבוצע על ידי הנתבעת, ופועל יוצא מכך, ומשלא עלה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 153588-09 המרכז למוסיקה ע"ש פליציה בלומנטל נ' אדר' פורטוגלי

בידי התובעת להניח את דעתה של התורמת, נגרמה גם לתובעת עוגמת נפש שהוערכה על ידה בסכום של 16,000 ₪.

6. התובעת הוסיפה וטענה כי דרשה מן הנתבעת לפצותה ואף הגישה נגדה תלונה למשטרה, יתר על כן, כך נטען, התובעת חוששת פן תחזור הנתבעת ותשחית וילון אחר אשר יותקן על ידי התובעת.

7. התובעת עותרת איפוא למתן הסעדים כדלקמן:

לחייב את הנתבעת לשלם לה פיצויים בסך 38,187 ₪ המורכבים מסכום עלות הוילון, ופיצויים בגין נזק בלתי ממוני בסך 16,000 ₪ והוצאות משפטיות.

כמו כן עתרה התובעת למתן צו שיאסור על הנתבעת מלהיכנס למבנה בעתיד.

ג. עיקר טענות הנתבעת

1. בכתב הגנתה טענה הנתבעת כי היא אדריכלית בעל שם ומוניטין מקצועי רב בו זכתה בשל הכרה ביכולתה המקצועית כפי שבאה לביטוי בפרסומים שונים והטעימה כי עיריית תל אביב (להלן: "העירייה") באמצעות הקרן הפקידה בידיה את תכנון המבנה ופרטי הפנים שבו לרבות פרטי הריהוט במערכת אורגאנית הוליסטית אחת הן במהלך הקמתו והן לאחר מכן, במהלך תפעולו השוטף (להלן: "התכנון הכולל").

2. להלן טענה הנתבעת כי אין לתובעת זכויות כלשהן במבנה למעט כבת רשות וכי העירייה היא הבעלים והמחזיק בו ובתור שכזו, רק העירייה רשאית ליזום שינוי, תיקון או התאמה של המבנה.

3. הנתבעת הטעימה כי זכויות היוצרים במבנה הן לגבי תכנונו האדריכלי החיצוני והן הפנימי הינם בקניינה הבלעדי.

4. לגופן של טענות התובעת, טענה הנתבעת כדלקמן:

4.1 העירייה הזמינה אצל הנתבעת את תכנון הוילון וכי התוכניות שערכה הנתבעת אושרו על ידי העירייה.

4.2 הנתבעת תכננה וילון שיהלום את התפיסה התכנונית של המבנה ואף יענה על צרכיה הפונקציונאליים של התובעת.

4.3 התובעת עשתה דין לעצמה והתקינה וילון אחר שנוגד את התפיסה התכנונית של המבנה ואשר שוליו הארוכים נשרכים על הרצפה וגורמים לסכנה בטיחותית.

4.4 לאחר פניית הנתבעת הסכימה העירייה כי יש לפחות לתקן את הוילון והנתבעת התבקשה לדאוג לכך.

הנתבעת טוענת כי משסתבר לה שעלויות התיקון אינן מעשיות היא החליטה לבצע "תיקון ראשוני" של הוילון בעצמה וקיצרה באמצעות מספרים את רצועת הבד העודפת של הוילון על מנת לנטרל את הסיכון הבטיחותי.

4.5 הנתבעת הכחישה את טענות התובעת לגבי המבקשת והעיתרות הכספיות שנכללו בכתב התביעה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 153588-09 המרכז למוסיקה ע"ש פליציה בלומנטל נ' אדר' פורטוגלי

4.6 הנתבעת כפרה בזכותה של התובעת לקבלת צו שיאסור על כניסת הנתבעת למבנה.

ד. תביעה שכנגד

1. בצוותא חדא עם הגשת כתב הגנתה הגישה הנתבעת כנגד התובעת תביעה שכנגד בגדרה פירטה הנתבעת את זכויותיה כבעלת זכות היוצרים במבנה לרבות הזכות המוסרית המוקנית לה מכח הדין.
2. הנתבעת חזרה וטענה בכתב תביעתה כי תכננה למעשה את המבנה מחדש תוך שחזור קטע קטן מחזית הבית הקודם וכי אימצה בתכנון המבנה את "התפיסה ההוליסטית" שבסיסה ראיית הסביבה, המבנה עצמו וכל פרטי הפנים שבו כמערכת המשכית ודינמית אחת.
3. לעניין פרטי הפנים והאביזרים הטעימה הנתבעת כי העירייה הפקידה בידיה את תכנון כל פרטי הפנים במבנה ואלו תוכננו על ידה ויוצרו באופן פרטי בבתי מלאכה שונים.
4. להלן גוללה הנתבעת מה שנתפש בעיניה "כפעולות מפרות" מצד התובעת ובכלל אלו הצבת עגלת קפה במבואה, תליית צילומים לצרכי מכירה על קירות המבנה, הצבת פוסטרים על קירות הפנים, התקנת גגון ובעיקר את תליית הוילון.
5. הנתבעת טוענת כי בכך הפרה התובעת את זכות היוצרים שלה ו/או הזכות המוסרית המוקנית לה על פי הדין ועתרה לפיצוי סטטוטורי בסך 100,000 ₪ הגם שהתאימה כי כל הפרה מקנה לה לכשעצמה את הסכום האמור.
6. התובעת הגישה "כתב הגנה לכתב התביעה" שכנגד הכחישה את טענות הנתבעת, טענה לשיהוי בכל הנוגע "לפעולות המפרות" שזכרו בתביעה שכנגד, והטעימה כי עסקינן "בזוטי דברים".

ה. דיון וממצאים

1. **המדעות לצורך בהתקנת הוילון והתקנתו**
  - 1.1 התובעת עמדה בכתב תביעתה על הצורך הפונקציונאלי שבהתקנת הוילון כחוצץ מעבר אור וממסך רעשים.
  - 1.2 הנתבעת אשר הכחישה באופן כמעט גורף את כל טענות התובעת השיבה במהלך עדותה, על השאלה, האם קיבלה הנתבעת את העמדה שהתקנת וילון הינה מתבקשת והשיבה:

"זה נכון, אחרי מספר שנים שהעמותה נכנסה בתור מפעילת אירועים באולם הם התחילו להפעיל את המקום גם בשעות היום ואז נוצר הצורך בהחשכת האולם ואיזה שהוא ניתוק ויזואלי" (עמ' 20 שורות 4-8).
  - 1.3 גב' אביגיל ארנהיים (להלן: "אביגיל") שהעידה מטעם התובעת טענה בסעיף 15 לתצהירה כי התובעת שבה ופנתה למר משה כץ מנהל התחזוקה של העירייה במכתב מיום 23.11.05 (ת/3) בעניין הצורך בהתקנת הוילון, התובעת חזרה והעלתה בפני העירייה את הצורך ביצירת "הפרדה אקוסטית" גם במכתבה לעירייה מיום 5.6.07 (סעיף 17 לתצהיר והמוצג ת/4).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 09-153588 המרכז למוסיקה ע"ש פליציה בלומנטל נ' אדר' פורטוגלי

- 1.4 נמצא איפוא כי הן התובעת והן הנתבעת הכירו בצורך להתקין וילון חוצץ במבנה.
2. **הנתבעת העדיפה את הוילון שהותקן על ידה**
- 2.1 בסעיף 23 לתצהירה של אביגיל מובלעת הודאה לפיה הנתבעת אכן תכננה וילון על פי תפיסתה אלא שלגירסת אביגיל הוילון שתוכנן על ידי הנתבעת אינו ניתן להפעלה יום יומי ונדרשות פעולות מורכבות מסובכות על מנת לסגרו ולאחסנו במקום המיועד לכך בתקרה.
- 2.2 הנתבעת לעומת זאת טענה בסעיף 27 לתצהירה :
"תכננתי וילון שיהיה ברמה נאותה, יהלום את התפיסה התכנונית והעיצובית של המרכז כולו כמו גם את הוילונות הקיימים בחלונות שגם אותם תכננתי ויענה על צרכיה של העמותה מבלי לפגוע בייחודו של הבניין כמו גם לענות על דרישות הבטיחות. אף התבקשתי לסייע באיתור הגורם שמשוגל לבצע את העבודה בדרך הנאותה והמקצועית".
- 2.3 על מנת לבסס את טענתה בדבר אי התאמת הוילון שתכננה הנתבעת, הביאה הנתובעת במקבץ ראיותיה גם את תצהירו של יצרן הוילון דובי קליאן.
- בסעיפים 3 ו-4 לתצהירו טען קליאן כי בשנת 2008 התבקש להכין וילון למבנה על פי תכניות הנתבעת, אך מצא, וגילה דעתו לתובעת, כי לא ניתן יהיה, מבחינה טכנית להכין וילון כאמור בשל סיבוכים ומורכבות בתפעולו היומיומי ואחסונו.
- 2.4 הגם שתצהירו של קליאן לא התקבל כראיה מוחמת אי התייצבותו לחקירה וב"כ התובעת אף ויתר על עדותו (עמ' 5 שורות 3-2), נדרש ב"כ הנתבעת בחקירתו את אביגיל לממצאיו של קליאן.
- בין היתר אישרה אביגיל כי לקליאן היו הערות לתכנון של הנתבעת לגבי הוילון (עמ' 6 שורות 17-16) ובהמשך הודתה כי הנתובעת נמנעה מליידע את הנתבעת בדבר ההסתייגויות של קליאן ולא ביקשה ממנה פתרונות וכי חלף זאת ביקשה הנתובעת מקליאן להכין תכנית חלופית (שם, שורות 23-19).
- אביגיל חזרה והודתה בעובדות אלו גם בהמשך עדותה (עמ' 10 שורות 8-14).
- 2.5 נמצא איפוא כי הנתובעת מצאה לנכון להתעלם מתכנון הוילון שנעשה על ידי הנתבעת. אביגיל נימקה עמדה זו בטענה :
"הוילון נועד לפתור בעיה ספציפית של הפרדה, שגם התפעול של הוילון הוא חשוב באותה מידה...לפי הבנתי הדלה בכל נושא הארכיטקטורה הוילון...אמור היה לספק פתרון פונקציונאלי לבעיה ולכן פנינו לקליאן כי הוא איש המקצוע" (עמ' 7 שורות 9-14).
- 2.6 בסעיף 21 לתצהירה הביעה אביגיל :
"ספק רב אם ניתן לראות את תליית הוילון נושא תכנוני".
 עם זאת בהמשך עדותה הוסיפה אביגיל וטענה :
"אני מצייתת לכל בקשותיו של כץ להקפיד על תכנונה של הנתבעת, להוציא את המקרה של הוילון, שלא היתה לנו ברירה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 153588-09 המרכז למוסיקה ע"ש פליציה בלומנטל נ' אדר' פורטוגלי

אלא לנקוט בפעולה על מנת לפתור את הבעיה הספציפית שקיימת במקום ולא קיבלנו מענה במשך 4 שנים" (עמ' 9 שורות 15-18).

הממצאים העולים מן המקובץ הינם איפוא כי התובעת העדיפה את הוילון שתכננה ויצרה באמצעות קליאן ללא שאפשרה לנתבעת לבחון את הסתייגויותיו של האחרון.

3. הפגיעה בוילון על ידי הנתבעת

- 3.1 סוגיה זו מהווה סלע מחלוקת עובדתית בין בעלי הדין, ומטבע הדברים ניכר שוני של ממש בגרסאותיהם הן באשר להיקף הפגיעה בוילון והן באשר למפלס הזדון שיוחס לנתבעת.
- 3.2 בסעיף 28 לתצהירה טענה אביגיל כי ביום 21.8.08 נכנסה הנתבעת לבנין, ניגשה לוילון:
"וגזרה אותו בברוטליות לכל רוחבו".
- בסעיף 29 טענה אביגיל:
"יצויין כי הנתבעת גזרה וקיצרה את הוילון לכל רוחבו באופן שלא ניתן כיום לתקן את החלק התחתון שלו כתוצאה מכך שיש מחסור בבד לצורך תפירת מכפלת".
- 3.3 אביגיל אף לא קפצה ידה מלייחס לנתבעת זדון ורוע:
"הנתבעת לא דיברה עם מנהלת המבנה מטעם העירייה ואף הטעתה וביקשה מן השומר של המבנה כי יעזור לה במעשה זה תוך יצירת מצג כלפיו כאילו היא עושה מעשה זה ברשות".
- 3.4 הנתבעת לעומת זאת דיללה מעוצמת הפגיעה והמניעים שהנחו אותה.
הנתבעת טענה כי קודם שהגיעה למבנה ופגעה בוילון נועצה בעירייה וזו הסכימה כי יש:
"לפחות לתקן את הוילון והתבקשתי לדאוג לכך" (סעיף 33 לתצהירה).
- בסעיף 34 לתצהירה טענה הנתבעת כי בדקה הצעות מחיר לתיקון הוילון אך הסתבר לה כי העלות הופכת את העניין לבלתי מעשי.
- 3.5 בסעיפים 35-36 לתצהירה טענה הנתבעת:
"החלטתי לבצע תיקון ראשוני של הוילון בעצמי על חשבוני בבחינת עזרה ראשונה עד שימצא תקציב לתיקון מקיף...רכשתי על חשבוני מספריים מקצועיות והתחלתי לתקן בעצמי את הוילון תוך שאני מתמקדת בקיצור תחתית הוילון ברצועת הבד העודפת בלבד שיהיה באורך הנכון ולא ישתרך...באופן שסיכן את בטיחותם של המבקרים".
- 3.6 בניסיון להפיג כל נימת זדון מפעולתה טענה הנתבעת:
"לא כגנב בלילה פעלתי...נכנסתי בדלת הראשית...ביצעתי את התיקון קבל עם ועולם תוך שאני מסתייעת בשומר שבמקום...בסופו של דבר הצלחתי לסיים את עבודתי באופן שתחתית הוילון מיושרת באורך הנכון...המונעת כל סיכון והחלקה של המשתמשים באולם" (סעיפים 37, 38 לתצהירה הנתבעת).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 153588-09 המרכז למוסיקה ע"ש פליציה בלומנטל נ' אדר' פורטוגלי

דחיית תביעת התובעת

.4

4.1 כמוצות האמור במקומותינו: **"תמונה אחת שווה אלף מילים"** עיינתי בתמונות שנספחו לתצהירה של הנתבעת המשקפות את תצורת הוילון ואורכו ביחס למפלסי הרצפה והמדרגות הן קודם לגזירתו על ידי הנתבעת והן לאחר מכן (נספחים ד-ח לתצהיר הנתבעת) ונחה דעתי כי "שלא כצעקתה" - טענת התובעת בדבר פגיעה ברוטאלית ובלתי ניתנת לתיקון בוילון אינה ניכרת כלל ועיקר, נהפוך הוא: תצורתו של הוילון לאחר קיצורו נראית טבעית ואסתטית יותר ממצבו קודם לכן, כך סברה גם גב' עירית שיינהורן מנהלת התובעת (עדותה בעמ' 37 שורות 16-24).

ניכר בעליל כי בשל קיצור אורך הוילון נוטרל גם הסיכון המבנה לעוברים ושבים בשל השתרכות הייתר שלו.

4.2 מכאן לא ארוכה הדרך לקבוע כי הניסיון של התובעת לטעון לצעד המינורי בו נקטה הנתבעת אופי דמוני כמעט, אינו עוצר כח בפני העובדות.

בצד קביעות אלו הוכח בפני כי הנתבעת לא מצאה לנכון לתאם צעד זה עם התובעת מראש הגם שהוילון הינו לכאורה רכושה של התובעת הגם שמומח מתרומה (עדות הנתבעת בעמ' 21 שורות 15-19).

גם העובדה שהתובעת הותירה את הוילון על מכונו (עדות שיינהורן בעמ' 37 שורות 27-31) חרף הטענות בדבר השחתתו הכלילית מכרסמת בנכונות טענותיה של התובעת בכל הנוגע לנזק הממוני שנגרם לה.

אני פוסק איפוא כי לא עלה בידי התובעת להוכיח נזק ממוני.

אשר לרכיב הנזק הבלתי ממוני

4.3

4.3.3 משדחיתי את גירסת התובעת באשר לנזק החומרי שנגרם לה ובהעדר כל תימוכין לגירסתה בדבר אקט ברוטלי או זדוני מטעם הנתבעת, ניטל במידה מרובה עוקצו של רכיב הנזק כבלתי ממוני.

על כך אוסיף כי לא הובאה בפני כל ראיה שיש בה לאשש את גירסת התובעת לפיה התורמת:

"נפגעה עד עמקי נשמתה ממעשה הנתבעת וחשה פגועה ונעלבת" (סעיף 25 לכתב התביעה).

4.3.2 טענת התובעת (עמותה רשומה) לפיה נגרמה לה עוגמת נפש ומבוכה רבה (סעיף 31 לתצהיר אביגיל) הינה סתמית ואינה מתיישבת עם ההלכה הפסוקה לפיה בדרך כלל לא ייפסקו לתאגיד פיצויים בעד נזק בלתי ממוני שכן בהיותו גוף מאוגד אין הוא מסוגל לסבול נזק נפשי (ראו: ע"א 8588/06 **דוד דלגון נ. אכ"א לפיתוח בע"מ** (פורסם בנבו, פיסקה 32 לפסק הדין).

4.3.3 בסיכום טענותיה נמנעה התובעת מלעתור לצו המונע את כניסתה של הנתבעת למבנה, וטוב שכך.

הגם שהתנהלותה של הנתבעת אינה חפה מטעויות כאמור לעיל אין ולא היה מקום (לא כל שכן עילה) לעתור לסעד פוגעני כגון זה.

4.4 אני דוחה איפוא את תביעת התובעת על כל רכיביה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 153588-09 המרכז למוסיקה ע"ש פליציה בלומנטל נ' אדר' פורטוגלי

5. התביעה שכנגד

- 5.1 במסגרת התביעה שכנגד פירטה הנתבעת מספר פעולות מפרות שייחסה הנתבעת לתובעת (סעיפים 12-13 לכתב התביעה) תוך שהבליטה, במכלול ההפרות את זו המתייחסת להתקנת הוילון.
- לעניין זה נטען כי בניגוד מפורש לאישור העירייה שמסר לידי הנתבעת את תכנון הוילון ולאחר אישור התכנון - ביצוע הוילון על פי תוכניות הנתבעת - הזמינה התובעת וילון אחר, אצל מתכנן אחר, במטרה לשנות באופן מהותי את תכנון הפנים של המבנה ובתוך כך גם את יצירתה של הנתבעת.
- 5.2 הנתבעת הוסיפה וטענה כי לא זו בלבד שהוילון שהותקן על ידי התובעת היה מכווץ והפר באופן בוטה את השפה האדריכלית של המבנה אלא שהיה גם מסוכן לבאי המבנה.
- 5.3 התובעת צירפה לתצהירה עותק מהסכם התכנון שנחתם בחודש מאי 1993 בין הקרן מזה ובין הנתבעת מזה.
- עיינתי בהסכם התכנון ומצאתי כי סוגיית תכנון הפנים (להבדיל מתכנון המבנה) - לא הוסדרה בו כלל ועיקר.
- עם זאת אין חולק כי ביום 8.12.02 פנה כץ בשם העירייה לאביגיל במכתב בו הבהירה העירייה כי:
- "הנתבעת הינה אדריכלית הבנין לכל דבר וענין לרבות פנים ריהוט ואביזרים".**
- וכי התובעת נדרשה:
- "לפעול בכל נושא תכנוני באמצעותה של האדריכלית פורטוגלי כאשר התוכנית תובא לאישור בטרם ביצוע" (נספח 7 לתצהיר הנתבעת).**
- סבורני כי אין לטעות בהבנת תוכן המכתב האמור אשר מבהיר לתובעת כי בכל הנוגע גם לתכנון פנים על פי הנתבעת יישק דבר.
- בחקירתה אישרה שיינהורן מסקנה זו בהעידה כי העירייה מסרה לנתבעת את תכנון המבנה **"מן המסד עד הטפחות כולל עיצוב פנים, את כל הריהוט את כל הציוד" (עמ' 35 שורות 21, 32).**
- יתר על כן, במהלך חקירתה הנגדית הודתה אביגיל כי הנתבעת תכננה את הוילון בשנת 2004 וכי התובעת ביקשה מן העירייה לאשר את ביצוע התוכנית של הנתבעת (עמ' 5 שורות 26-21).
- 5.4 כזכור על פי הממצאים שקבעתי, התקינה התובעת בסופו של דיום, וילון אחר אשר תוכנן ויוצר על ידי אדם מטעמה תוך התעלמות מסמכותה ומעמדה של הנתבעת.
- 5.5 הנתבעת צירפה למסכת ראיותיה חוות דעת שהוכנה על ידי אדריכלית יעל קינסקי (להלן בהתאמה: **"חוות הדעת"**; **"קינסקי"**).
- בחוות דעתה עמדה קינסקי על התפיסה ההוליסטית שעמדה נר לרגלי הנתבעת והמבליטה את תחושות החלל והזרימה במבנה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 153588-09 המרכז למוסיקה ע"ש פליציה בלומנטל נ' אדר' פורטוגלי

בסעיף 7.6 לחוות הדעת ציינה קינסקי:

"הוילון כפי שתוכנן וכפי שנתלה על ידי העמותה חמור במיוחד מאחר והוא פגע בתפיסה החללית, בזרימת האור, בהתגלות שכבות המבנה תוך כדי תנועת המבקר, פשוט חסמה וקטעה את הרצף וכאילו חילקה את המבנה לשתיים".

לעומת זאת בהתייחסה לוילון שתוכנן על ידי הנתבעת ציינה קינסקי באותו סעיף:

"צורת הוילון, סוג הבד ודרך תפעולו ופתיחתו כפי שתוכננו על ידי האדריכלית הביטחו את ההפרדה שנדרשה באולם בזמני הפעילות שבו, אך הותירו את שקיפות המבטים וזרימת החלל מהמבואה דרך האולם ועד לגן האחורי".

גם בחקירתה הנגדית יצאה קינסקי חוצץ נגד הוילון שהותקן על ידי התובעת, וטענה:

"הוילון הזה הוא סוג של וילון ביתי, לא משתמשים בכאלה וילונות במבנים ציבוריים הוא לא מתאים לוילונות האחרים הקיימים בבנין. הוא חריג. הוא כבד. הוא אטום לאור והוא יוצר בהסתתו צורה חדשה" (עמ' 33 שורות 29-32).

5.6 התובעת לא הציגה חוות דעת נגדית, ועמדתה המקצועית של קינסקי לא נסתרה בפני, מה גם שקינסקי כפרה בעדותה בטענה שהסתת הוילון לשני הצדדים מפסיקה את הפגיעה החללית של המבנה (שם, שורות 28-22).

5.7 הגעתי למסקנה כי המבנה על חלקיו הפנימיים לרבות פרטי ריהוט, אביזרים לרבות הוילון שתוכנן על ידי הנתבעת עונים להגדרה של **"יצירה אדריכלית"** כמשמעות הביטוי בסעיף 1 לחוק זכות יוצרים התשס"ח-2007.

5.8 ב-ע"א 448/66 לב ואחרים נ. המשביר המרכזי (פ"ד ט"ז 2688) נדרש בית המשפט לבחינת הביטוי: מעשה אמן אדריכלי הזהה בעיקרה ליציאה אדריכלית וקבע כי:

"המבחן היחיד שלפיו מצווה בית המשפט להכריע בשאלה הנדונה הוא המבחן אם הבנין שהוקם ושיש לראות בו ביטוי מקורי לרעיון שסיגל לעצמו האדריכל הוא בעל רמה אמנותית...אם השתכנע השופט על סמך חוות דעת של מומחים שיש לה משקל כי הבנין הנדון אסתטי בצורה מקורית, כי אז הוא חייב לזכות את האדריכל התובע בהגנת החוק בגין אותו בנין או חלק".

עקבותיה של הלכה זו ניכרים גם ב-ת"א (ת-א) 19352/02 אדריכל מוססקו נ. עיריית עפולה (פורסם בנבו) עמד בית המשפט על האיזון הנדרש לעיתים בין זכויותיו של בעל המבנה להתאימו לצרכיו המשתנים ובין זכותו של האדריכל היוצר לשמור על יצירתו ועל אופיה האמנותי.

בית המשפט קבע באותה פרשה:

"זכותו של האמן-האדריכל לקבוע את צורתה הסופית של היצירה וזכותו שהיצירה תישמר כפי שיצר וקבע אותה, מהווה חלק מרכזי מזכותו המוסרית. היצירה היא ביטוי לאישיותו של היוצר וההגנה על זכות זו נועדה לגונן על הקשר המיוחד שבין המחבר ליצירה".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 153588-09 המרכז למוסיקה ע"ש פליציה בלומנטל נ' אדר' פורטוגלי

5.9 במהלך עדותה נדרשה הנתבעת לסוגייה בדבר המתח שיכול להתקיים בין זכותה של העירייה לשנות בפרטי פנים מזה ובין זכותה כאדריכלית לשמור על תפיסתה האסתטית ההוליסטית והשיבה:
**"בתפיסה שלי אדריכלות פנים ואדריכלות חוץ היא מערכת אורגנית אחת כמו גוף האדם.
 אין בתפיסה שלי אודיטוריום אלא בזכות הפרטים שבונים אותו קרי הכיסאות, גופי התאורה, הצבע של הקירות, הוילונות. כי אם אתה משנה דבר אחד אתה משנה בעצם את האופי של המקום"**
 (עמ' 19 שורות 15-24).

ולמטה מזה, בהתייחסות לצורך הפונקציונאלי שעמד מאחורי הזמנת הוילון היא מבהירה:
"אז כמו כל צורך אחר שנוצר תוך כדי שימוש של בנין, נעניתי לתכנון וילון למקום. אז תכננתי וילון ונתבקשתי לתכנן על ידי העירייה וילון שכמובן יהלום גם את השפה של האולם והבנין וישמש את היעוד שלו החשכה, וכך עשיתי" (עמ' 20 שורות 9-3).

5.10 על יסוד המקובץ עד כאן הגעתי למסקנה כי בכל הנוגע להתקנת הוילון הפרה התובעת את זכויות היוצרים של הנתבעת במבנה.

6. הזכות המוסרית

6.1 בסעיף 46 לחוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007 (להלן: "חוק זכות יוצרים") הוגדרה הזכות המוסרית השמורה ליוצר כדלקמן:
**"זכות מוסרית ביחס ליצירה היא זכות היוצר;
 (1) כי שמו יקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים
 בנסיבות העניין;
 (2) כי לא יוטל פגם ביצירתו ולא יעשה בה סילוף או שינוי צורה אחר וכן לא תעשה פעולה פוגענית ביחס לאותה יצירה והכל אם יש באלו מהם כדי לפגוע בכבודו או בשמו של היוצר"**

6.2 הזכות המוסרית מבטאת את היחס האינטימי של המחבר כלפי יצירתו בין היתר במובן ההזדהות המוחלטת שבין היוצר ליצירה באופן שכל פגיעה ביצירה עולה כדי פגיעה ביוצר.

ב-ת"א (נתניה) 5006/06 חגית מור נ. רחל לוי (פורסם בנבו) הגדירה כבי הנשיאה בלשון קרדאי את הזכות המוסרית:
"הזכות המוסרית ביצירה קיימת לצד זכות היוצרים אך אינה תלויה בה ואינה נובעת ממנה, הזכות המוסרית היא זכות האבהות ביצירה" (בפיסקה 20 לפסק הדין).

6.3 התקנתו ותלייתו על ידי התובעת של וילון הנוגד את תפיסתה האדריכלית של הנתבעת, תוך התעלמות מזכותה להביא לידי ביטוי בתכנון הוילון כפי שהוכן על ידה את תפיסתה האדריכלית עולה כדי פגם או סילוף ביצירה הכוללת.

7. תחולת חוק זכות יוצרים

7.1 בסעיף 77 לחוק זכות יוצרים שפורסם ביום 25.11.07 נקבע כי תחילתו שישה חדשים לאחר פרסומו.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 153588-09 המרכז למוסיקה ע"ש פליציה בלומנטל נ' אדר' פורטוגלי

אין חולק בפני כי המבנה הוקם קודם לתחולת חוק זכות יוצרים וכי גם הפעולה הפוגענית עליה מלינה הנתבעת (התקנתו ותלייתו של הוילון על ידי התובעת) אירעה בחודש ינואר 2008 דהיינו קודם למועד תחולת החוק האמור.

בסעיף 78(ג) לחוק זכות יוצרים נקבע כי:

"על כל פעולה ביצירה שנעשתה לפני יום התחילה לא יחלו ההוראות לעניין הפרה של זכות יוצרים או זכות מוסרית ולענין תרופות, וימשיכו לחול לגביה לעניינים אלה הוראות הדין הקודם" (ההדגשה שלי-מ.ב.ח).

7.2 עם זאת אטעיים כי הזכות המוסרית של היוצר זכתה להכרה סטטוטורית גם בחקיקה שקדמה לחוק זכות יוצרים, שכן בפקודת זכות יוצרים 1924 (להלן: **"הפקודה"**) כפי שתוקנה בשנת 1981 הוסף סעיף 4א' אשר פסקאות (1) (2) שבו זהים בתוכנם להוראות סעיף 46 לחוק זכות יוצרים.

8. הפרת הזכות המוסרית וסוגיית הפיצויים

8.1 הגעתי למסקנה כי התקנת הוילון על ידי התובעת באופן שהדבר נעשה על ידי התובעת עולה כדי סילוף או פגם ביצירה; אשר לתנאי הנוסף המובנה בסעיף 4א לפקודה והמחייב התייחסות לשאלה, האם יש בכך כדי לפגוע בכבודו או בשמו של היוצר - נחה דעתי כי תצורת הוילון, מיקומו האסטרטגי במבנה והתקנתו המרושלת עולים כדי שינוי משמעותי הפוגע במאפיינים היצירתיים של המבנה (השוו: ת"א (חיפה) 977/86 טאו נ. **הטכניון** (פורסם בנבו).

עם זאת עסקינן במגיעה הדירה וכוז ניתנת לתיקון.

8.2 אין הנתבעת זכאית לפיצויים הסטטוטוריים עד לסך 100,000 ₪ הקבועים בסעיף 56 לחוק זכות יוצרים, וזאת לנוכח הוראת סעיף 78(ג) הנ"ל, אלא: **"לפיצויים בסכום שיקבע בית המשפט בנסיבות המקרה"** (פיסקה 5 לסעיף 4 א לפקודה).

9. ההפרות הנוספות

9.1 בכתב התביעה שכנגד פירטה הנתבעת מה שהגדירה כהפרות נוספות של זכות היוצרים שלה, ובכללם התקנת עגלת קפה במבואה, תליית צילומים למכירה על הקירות, תליית פוסטרים על קירות הפנים והתקנת גגון בחזית הבנין.

המשותף לכל ההפרות הנטענות הנ"ל הוא כי הן אירעו זמן ניכר יחסית קודם למחלוקת בסוגיית הוילון.

9.2 אשר לעגלת הקפה הוכח בפני כי זו לא הוצבה בסופו של יום (עדות אביגיל בעמ' 13 שורות 4-7).

אביגיל אף הכחישה את טענת הנתבעת בדבר תליית תמונות והצגתן למכירה (עמ' 12 שורות 21-22).

אשר להתקנת הגגון העידה אביגיל כי הגגון אמנם הותקן בטעות אך הוסר בתוך 48 שעות (עמ' 12 שורות 1-5).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 153588-09 המרכז למוסיקה ע"ש פליציה בלומנטל נ' אדר' פורטוגלי

9.3 לא זו אף זו; נחה דעתי כי הנתבעת עצמה לא נקטה צעדים משפטיים בזמן אמת כדי לבסס את גירסתה בדבר "ההפרות" הכרוכות במעשים אלו וכמובן לעמוד על התרופות המוקנות לה, וכי ניסיונה לבסס עליהם טענות הפרה שבצידן זכות לפיצויים רק במסגרת תביעה שכנגד הינו בבחינת מעט מדי ומאוחר מדי.

9.4 על יסוד המקובץ עד כאן הגעתי למסקנה כי יש לזכות את הנתבעת בפיצויים בשל הפרת זכות היוצרים שלה וכן הפגיעה בזכותה המוסרית והכל בהתייחס להתקנת הוילון בלבד.

10. סוף דבר

- 10.1 תביעת התובעת נדחית.
- 10.2 לאחר שנתתי את דעתי למכלול הנסיבות האופפות את התקנת הוילון על ידי התובעת לרבות האיזון המתחייב מהיקף חומרת הפגיעה מחד גיסא, והצורך הפונקציונאלי הדחוף של התובעת בהתקנתו מאידך, אני מחייב את התובעת לשלם לנתבעת פיצויים בסכום של 20,000 ₪.
- 10.3 התביעה שכנגד מתקבלת בחלקה במובן זה שאני מחייב את התובעת לשלם לנתבעת סך של 20,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כדין מיום הגשת התביעה ועד ליום התשלום בפועל.
- 10.4 אשר לעתירת הנתבעת למתן צו מניעה קבוע כמפורט בסעיף 28 לכתב התביעה שכנגד אני מורה כדלקמן:
- הנתבעת תהיה רשאית להתקין את הוילון פרי תכנונה כפי שאושר על ידי העירייה חלף הוילון שהותקן על ידי התובעת ובלבד שהתובעת לא תחוייב בהוצאות הייצור ו/או ההתקנה.
- 10.5 בהעדר כל ראיה על "הפרה צפויה" נוספת מצד התובעת איני רואה מקום ליתן צו נוסף.
- לאור התוצאה אליה הגעתי אני מחייב את התובעת לשלם לנתבעת שכר טרחת עורך דין בסך 5,000 ש"ח.

הודעה זכות ערעור.

המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, כ"ב סיון תשע"ב, 12 יוני 2012, בהעדר הצדדים.

מרדכי בן-חיים, שופט